

Joel qillqapiwan Laodicea nisqapi qanchis p'unchayniyuq Adventista Iglesiapaq — Iskay chunka phisqayuq kamachiy

Jeff Pippenger
2026-01-11

Yupay iskay chunka phisqa

Joel qillqapiqa Laodicea nisqa Qanchis p'unchay adventista iglesiapa umalliqninkunata tinkuchin, tawa miraykunapi aswan-aswan hatunyarisqa hatariyninpa testimoniowan. Chay tawa miraykunapas Ezequiel qillqap 8 kaq capitulonpi rikuchisqa kanku, maypichus chay tawa kaq miraypa iskay chunka phisqa qhari runakuna intiman k'umuykunku. 1901 watapi, 1888 watapi hatariy qhepaman chunka kimsayuq wata qhipata, adventista iglesiaq huk comité nisqata churakurqan iglesiata pusananpaq.

Ñawpaq General Conference nisqapa Comité Ejecutivo nisqanqa 1901 watapi General Conference Session hatun wakmanta churasqa kaqtinmi sayarichisqa karqa, hinaspataq 25 miembrukunamanta hukchasqa karqa. Kayqa aswan hatun miray karqa 1901 manaraq kaq Comité nisqamanta, chayqa 13 miembrukuna sapallanmi kasqa. Watakuna puriyñinpiqa miembrukunam yapakusqaku, ichaqa Jesusqa tukuyninta qallariyninwanmi sapa kuti riqsichin. Qallariyqa 25 miembrukunam karqa, huknin kamachiq hina, santuario ukhupi huk puriywan tupaqchasqa, mayqinchus 24 sacerdotekuna hina hukchasqa karqa, hinaspa huk sumaq sacerdotepas.

Judaswan Sanedrínwan iskayninmi Cristo p'unchawkunapi hatun sayakuy mana kasukuyta rikuchiq unancha kanku. Sanedrínqa Laodiceapi kaq qanchis p'unchay adventista iglesiata unanchan. Sanedrínqa Cristopa chakatasqa wañuyninpi chaypi ruwanankunam, domingo kamachiy sasachakuy pachapi adventismopa ruwananman rikch'akuq kasqanta rikuchin. Sanedrínqa—Jerusalén llaqtapi judíokunapa aswan hanaq hatun tantanakuy consejo, uma sacerdotekunamanta, kurakkunamanta, hinallataq escribakunamanta ruwaq, Hatun Sacerdote Caifaspa umalliqninwan—Jesúsqa wañuyninman pusaq ruwaykunapi chawpi muyuriq ruwanan karqan.

Getsemanípi Jesuspa hap'isqa kasqan qhipaman (Judaspa traicionninwan wakichisqa), payqa tutaq Sanedrínman apasqa karqa Caifaspa wasinpi. Chaykunan paypa contranpi testimoniota maskharqanku huchachaypaq, testigokunata rikhurichispa payta accusaharqanku Diospa contran rimaymanta hinaspa hatarikuymanta.

Caifásqa Jesusta chiqanta tapurqan Mesíaschu (utaq Diospa Churinchu) nispa, Jesuspa ari nisqan kutichisqan, “Qammi nirqanki”, hatun sacerdote-ta pusharqan kayta niyman: “Diospa contranpi rimaymi!” nispa. Consejoqa Payta wañuyman hina huchallirqan. Romanokuna kamachikusqankurayku wañuchiy kamachiyta ruray atiyniyoq mana kaspa, Jesusta Poncio Pilatoman, romano gobernadorman, entregarquanku, romano wañuchiyta tarinankupaq, hatarichiy

huchawan ch'ataqkuspanku. Chiqap chakatasqa wañuchiyqa Pilatopa kamachisqan uraman romano soldadokunamanta ruwasqa karqan, ichaqa chayqa Pilato umalliq sacerdotekunapa ñit'isqanman hinallataq huk llapa runakunapa ñit'isqanman qhawarispalla karqan (paykunaqa Jesuspa wañuyninta mañakurqanku, Barabasta cacharichinankutaq).

“Cristo kay pachapi kay allpapi kashaqtin, kay pachaqa Barabasta akllarqan. Kunantaqmi kay pachaqa hinaspa iglesiakunapas chayllataq akllakuchkanku. Cristota traicionasqankumanta, rechazashqankumanta, chakatapi wañuchisqankumanta rikch'akuykunan yapamanta representasqañam karqan, yapamantaqmi hatun mast'ariyninpi representasqa kanqa. Runakunaqa awqaqa ima kasqanwan hunt'asqa kanqaku, paywan kuskataq pantachikuyninkunaqa ancha atiyiniyuq kanqa. K'anchayta mana chaskisqankuman hinaqa pantasqa yuyaypas mana allin unanchaypas kanqa. Cristoqa qhespichispa, Barabastaqa akllaqkunaqa wañuchiq pantachikuy urapi llamk'anku. Mana allin willakuy hinaspa llulla testigupas kichasqa hatariyman wiñanqa. Ñawi mana allin kaptinqa, llapa cuerpopas tutayaywan hunt'a kanqa. Kikin munakuyninkuta ima umalliqmanpas, Cristomanta hukman quqkunaqa tarikunqaku cuerpopi, almawan espirituipi, huk musphachiq munay atiyinipa kamachisqan urapi; chay atiyinwanqa almanakunaqa cheqaq simita uyariymanta kutirinku, llullata iñinankupaq. Paykunaqa trampapi urmakusqa hinaspa hap'isqa kanku, llapa rurayninkuwanpas qaparinku: ‘Barabasta qespichipuwayku, Cristotaqa chakatapi wañuchiy.’”

“Kunankama kay hatun akllayqa ruwakuchkanña. Chakata patapi ruwasqa rikch'akuykunaqa yapamanta ruwakuchkanku. Cheqaq kaymanta, chanin kaymantapas karunchakusqa iglesiakunapiqa rikuchikuchkan imata runa kayqa ruwayta atinman, hinallataq ruwanqa, Diospa munakuynin mana alma ukupi wiñaypaq tiyasqa kamachiyanta hina kaptin. Kunan pacha imapas pasanmantaqa ama mancharisunñachu. Manan ima manchay rikch'akuykunamantapas musphanasunchu. Diospa kamachisqan leyta mana ch'uya chakinkuwan saruch'aqkunaqa, Jesús-ta p'enqachiq hinaspa entregaq runakunapa kaq espirituyoqllam kanku. Mana ima yuyachakuywanpas sonqonku ukupi, taytankupaq rurayninkunata ruwankaku, supayta. Tapunkaku Judaspa traidor siminmanta lloqsisqa tapuyta: ¿Imatata qowankichik, noqa qankunaman Jesús el Cristo-ta entreganaypaq? Kunan pachapas Cristoqa entregakuchkanmi santonkunapa runayninpi.” Review and Herald, January 30, 1900.

Sichus kay p'unchaw rimaynin nisqanta cheqaqtapuni niqman hina kachkan chayqa, chaymanta “Barabasta akllaqkuna” nispa reqsichisqa runakunaqa manam atinqachu chay pasaje yachachisqanta entienderiyta. Chay runakunaqa 2 Tesalonicensespi kaq runakunan, may kallarqan chinkachiq llullachisqa yuyayta chaskinkutaq, cheqaq kayta mana munasqankurayku. Payqa Barabasta akllaqkunamanta nin: “Pipiskuna Cristoqa mana kaptin huk pusariqman munakuyninkuta qoyku chayqa, paykunaqa cuerponwan, almanwan, espirituwanpas, hina sumaqa watukuywan hap'isqa kasqankurayku, chay kallpan ukhupi almaskuna cheqaq kayta uyariymanta kutirinku, llullata creeq kanankupaq.” Barabasta akllashaqkunaqa, cruzpa unanchanaman chayanankukama, domingo leywan kуска, Satanaspas kamachiynin ukhupimña kachkanku. Chay hina kasqankupiqqa manam ima hina kaspapas entienderiyta atinkumanchu chay pasaje yachachisqanta. Chayraykum niyta qallarinmanchik: “Hermana White kay simikunata qillqaykusqan p'unchawkunapi kaq condicionkunaqa chay sapallan historiapaqmi karqan,

kunanpaq mana.” Ichaqa ninmanchik: “Payqa cristianismomanta llapa hina rimashan, kayqa manam directamentecu Séptimo Día Adventistakunaman churanakunchu.” Mana allin rimaymi chayqa.

Chayqa pacha, Hermana White chay simikunata qelqarqan hina, historiapa imayna kasqanqa cheqaqtapuni paypa kikin historianninta rimarichkarqan; ichaqa, Apocalipsispi Juannawan hina, huk profetata qelqanampaq nispa kamachiptinku, nillankutaqmi qelqanampaq: “imatachus rikurqanki, imatachus kanan kachkan, imatachus qhepaman kanqa chaykunatapas.” Huk profeta imatachus kanan kachkan chaykunata qelqaspanqa, chay pachallapitaqmi imatachus kanqa chaykunatapas qelqachkan.

Adventismopa umalliqninkunaqa Ezequielpa 25 qharinkunawanmi rikuchisqa kanku, paykunaqa hinallataq profeciapi tupachisqa kanku 250 qharinkunawan, mayqinkunachus Coré, Datán, Abiramwan sayarirqanku. Chay hinallataq ancha allin yuyarinaqa, 1888 watapi hatarikuqkunaqa, Minneapolis General Conference nisqapipas, Sister Whitepa sut’inchasqanman hina reqsisqa karqanku Corépa, Datánpa, Abirampa hatarikuyninta kutichiq hina. Sister Whiteqa chiqapta yachachin, Apocalipsis chunka pusaqniyuqpa angelnin uraykamuspa kay pachata k’anchaykusqanpi llikllachiptin, qhipa para qallarín.

“Qhipa paraqa Diospa llaqtanman urmamunqa. Hatun atiyuyq ángelmi hanaq pachamanta uraykamunqa, hinaptinpas llapan kay pachaqa paypa k’anchayninwan k’anchasqa kanqa.”
Review and Herald, April 21, 1891.

Pani Whiteqa chiqapta yachachin Apocalipsis chunka pusaqniyuq angelqa 1888 watapi Junta Generalpi uraykamusqanta, A. T. Jonespa hinaspa E. J. Waggonerpa willakuyninkunawan. Payqa Conferenciapi kashaspan, hatun sonqochasqa karqa chay hatariywan, chayrayku imankunata huñuspa ripuyta munarqa, ichaqa huk angel payta nirqan qhipakunanpaq hinaspa historiata qillqanampaq, imaraykuchus chayqa Korahpa hatariyninmanta huk kutimusiynin karqa. ¿Imaraykutaq angelqa chayta qillqasqa kananpaq munarqa, mana qhipa p’unchaykunapi huk testimoniopaqchu? Sichus chayqa qhipa p’unchaykunapaq huk testimonio kanman chayqa, ¿imañataq hukninmanta niyta atinman; mana Laodiceapi Qanchis P’unchay Adventista iglesiaq domingo kamachikuy sasachakuy pachapi Sanedrínpa sarunankunapi purinqa nisqallatachu, hinaspa aswanqa chayman pusamun historiata?

Jones haq Waggonerpa willakuyninqa sutichasqa karqan “iñiypi justificaciónpa willakuynin, cheqaqtapuni”, “Laodiceapa willakuynin”, “Cristopa chanin kayninpa willakuynin” hinallataq “kimsa kaq angelpa willakuynin” nispa. Hatariqkunaqa chay willakuymán hark’akurqanku, hinallataq Profeciapa Espiritunpa pusayninta, tantanakuyapaq akllasqa willakuqkunatapas mana chaskirqankuchu. Panay Whitepas yachachinmi: New York llaqtapa hatun wasi sayarichisqakuna Diospa atiyinpa huk llamk’ayllawan urmachisqa kaptinqa, chaypacham Apocalipsis 18:1–3 hunt’akunan. 9/11 pacha qhepamanqa, Laodicea nisqa Qanchis P’unchay Adventista iglesiaqa umalliqninkuna Corépa hatariyninta, ñawpaq pacha iskay chunka phisqayoq qharikunapa hatariyninta, 1888 watapi umalliqkunapa hatariyninta, hinallataq chakatasqaman pusakuy tiempopi Sanedrínpa hatariyninta kutikachishanku. Chay iskay chunka phisqayoq qharikunaqa, llulla Leví

ayllupa sacerdocio pa unanchaqninmi.

Huk Levita runaqa 25 watayuqña kanan karqa llamk'ayta qallarinanpaq.

Hinaspa Señorqa Moisésman rimarqan, nispa: Kaymi Levita runakunaman tupuqnin: iskay chunka pichqa watayoqmanta wichayman yaykunqaku huñunakuy tiyarina karpapa llank'aynimpi yanapanankupaq. Pichqa chunka watayoq kayman chayaspataq chay llank'aymanta sayanqaku, manataqmi aswanqa llamk'anqakuchu. Ichaqa wawqenkunawan kуска huñunakuy tiyarina karpapi yanapanqaku, kamachisqa qhawanata waqaychanankupaq, ichaqa manam ima llank'aytapas ruwanqakuchu. Chayhinatan ruwanki Levita runakunata, kamachisqa qhawanankumanta. Números 8:23–26.

Huk levitaqa iskay chunka phisqayuq watapi llamkaynta qallarín, hinaspa iskay chunka phisqa watakunata sirvin, pichqa chunka watayuqman chayanankama. Malakías kimsa qillqapi Koveniopa Kachaqninqa, Domingo leypi levitakunata pichaykuspa ch'uyanchashanpas, imaynatachus 1844 watapi octubre killapa 22 p'unchawninpi rurarqan hina.

Qhawariychik, noqa kachani willaqniyta cachamusaq, paytaq ñanniyta ñawpaqniypi allichanqa; chaytaq Señormi, mayqinta qamkuna maskhashankichik, usqhayllam templonman hamunqa, arí, rimanakuypa willaqnin, maypin qamkuna kusikunkichik: qhawariychik, pay hamunqa, nispa nin Tukuy Atiyiniyuq Señor.

Ichaqa, ¿pitaq awantanman hamuynin p'unchayta? ¿pitaq sayanman rikurimuptin? Payqa hina kachkan qollqeta ch'uyanchaj nina hina, hinallataq p'achakunata mayllaj jabón hina. Paymi tiyaykunqa qollqeta ch'uyanchaj hina, qollqeta llimp'ichiq hina; Levípa churinkunataq ch'uyanchanqa, qori hinataq qollqe hinataq paykunata llimp'ichinqa, chay hina Señor-man cheq kaypi ofrendata haywanankupaq. Chaymanta Judápa Jerusalénpa ofrendankutaq Señorpaq sumaqta kananqa, ñawpaq p'unchaykunapi hina, ñawpa watakunapi hina. Malaquías 3:1–4.

“25” yupay hina unanchasqa kasper, manam sapaqllachu huk cheqaq Leví runata rikuchin, aswanpas huk llulla Leví runatapas. Chayrayku “25” yupay hina unanchasqaqqa iskay laya yupaychakuqkunapa t'aqasqanta reqsichin, yachayniyuqwan mana yachayniyuq sipaskuna kaptinku, ovejakunawan chivukunapas, trigowan qura-qurakunapas. Iskay chunka phisqa yupayqa manam Leví runallapa unanchanllachu, chay hinallataq ancha allinmi Leví runakunapa t'aqasqanpa (chuya-ch'uyanchasqanpa) unanchanpas. Chay t'aqasqaqqa domingo kamachiypi kashan, hinaspapas Diospa profético Simiyninpa hatun yachachisqanmi. Allinmi Mateo qhelqapa iskay chunka phisqayuq kapitulonqa Mateo iskay chunka tawayuqpi Jesús kay pachapa tukukuyninmanta willakusqanta qatiqla kasqan.

Hinaspan Jesús lloqsispa templomanta ripurqan; chaymantataq discípulonkuna qayllaykamurqanku templo wasikunata qhawachinankupaq. Hinaptin Jesús paykunata nirqan: “¿Manachu qhawanqichis kay tukuy imakunata? Cheqaqtapuni niykichis: kaypi manam saquesqa kanqachu huk rumi huk rumipataq patanpi, mana urmachisqa kananpaq.” Mateo 24:1, 2.

Jesús Templomanta llusqispa, manañam kutimurarqanñachu. Iskay chunka kimsayuy kapitulumanta qhipa versículokunapi, Jesúsqa Sanedrínpa hawanpi taripayta willarqan, chay taripaytaq “pusaq” ayqeykunawan nisqapim rimarisqa kachkan, chayhinataq llullaqa rikuchin arcapi pusaoq almakunata, circuncisiónpa pusaoq p’unchawninta, kawsarimuypa pusaoq p’unchawninta, Abrahambanta pusaoq miraykunata, tawa pachak kimsa chunka watakunata, hinallataq wakinkunatapas. Chay llulla yupay “pusaq” sut’inchasqa kachkan llulla Levitawan.

Cheqaqmi niykichikman: Kaykunata llapanta kay mirayman hamunqa.

¡Jerusalén, Jerusalén!, profetakunata wañuchiq, hinaspa qanman kachamusqakunataray rumiwan maqaq, hayk’a kutiñataq munarqani wawaykikunata huñuyta, imaynachus wallpa sapan raprankuna urapi pollonkunata huñun, chayhinata; ichaqa qankuna mana munarqankichu. Qhawariychik, wasiykichikqa qankunaman saqisqa kachkan chunlla.

Arí, qankunaman nini: kunanmantaqa mana rikuwankichischu, kayta nisqaykikama: “Saminchasqa kachun Señorpa sutimpi hamuqqa.” Mateo 23:36–39.

Mateo qelqa iskay chunka iskayniyuq tukukun mana allin runakunata q’ipikunaman watasqa kananpaq rikch’achiywan, hinaspataq Cristoqa simi apanakuylla ruraq judíokunawan qhipa tinkuyninwanmi tukukun. Chaymanta 24 kaq chunka tawa qelqapi Payqa templomanta qhipa kutita llusqin, ñawpaq Israelpaq llank’anankunatapas saqespata. Chay qelqaqa qallarisqanpi kasqanmanta hina tukukun, paykunapa wasiyninku ch’usaqta paykunaman saqisqa kasqan nisqawan; templota ñawpaq kuti pichaspa “Yayaypa wasi” nisqanqa, kunantaq ch’usaq judíokunapa wasinñam karqa.

24 ñiqi kapitulupeqa, Jesusqa templomanta, hinaspa qayllamusay chinkachisqanmantapas tapukuykunata kutichinqa. Chay chinkachiyqa kikin chay mirayllapi pasanankarqa, mayqinchus mach’ay asiru miray karqa. Payqa chay templomanta lloqsirqan mana kutimunankapña, chayrayku willakusqan qhawaykunayqa literal mana espiritual Israelmanta rimashan. Imaynachus Cristoqa Laodicea nisutamanta Qanchis Punchaw Adventista iglesiapa templo-ninmanta lloqsinqa, ñawpaq Israelwan rurasqan hina; chay pachallataq pachak tawa chunka tawayoq waranqa runakunapa runa temponqa wiñaypaq Divino temponwan huñusqa kanqa. Jesusqa ñawpaq Israelpa temponmanta lloqsispayqa, ñawpaq pactopi llaqtanta wiñaypaq rakirqan.

Mateo qillqapi chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskayniyuq kamaqa, Génesis qillqapi chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskayniyuq kama siq’ipa omega-ninmi. Génesis chunka hukniyuqpi chay siqi qallarispaqa, Babelpa qallariynintawan, Babelpa wañuyta pactonwan ima sut’iyachin; chaymi omega hunt’ayninta tari Apocalipsis qillqapi chunka qanchisniyuq capítulo, chunka hukniyuq versículopi, chay versiculotaqmi chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskayniyuqkama kaq versículokunapa chawpi chawpin. Génesis, Mateo, hinallataq Apocalipsis qillqakunapi chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskayniyuqkama kaq capitulokunapa chawpinqa, sapa hukninpi estandardeta utaq llulla estandardenmi sinchita reqsisichin. Génesispiqa circuncisión karqan, Mateopiqa Pedro hinallataq Rumi, mayqen patanpi Cristoq iglesianta hatarichinqa karqan, Apocalipsispiñataq chay llulla bestia karqan, mayqencha karqan, kashan, hinaspa wichariqamunqa; paymi pusaj kaq, qanchisniyuqmantataq kaq, chaymantay dragónwan kasarasqa.

Chunka huk iskayniyuq, iskay chunka iskayniyuqwan kуска, kaykunaqa unanchaqkuna kanku Divinidadwan runa kaywan huñusqanta reqsinapaq; chaymi Cristoqa kamachikuyninta sonqonchiskunapi hinaspa yuyayninchiskunapi qillqashan nisqapi chiqap asunto kaq. 11 hinaspa 22qa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunap pactonpa unanchaqninmi kanku. Mateo qelqapi, iskay chunka kimsayoq kapitulumpi, llulla saserdociyoyqa pusaq llaquykunata chaskirqan; chay pachallapitaq, cheqaq saserdociyoyqa jawk'arisqa kachkan. Saserdotekunaqa qanchis p'unchawkama t'aqasqa karqanku, pusaq kaq p'unchawpitaq serviya qallariqku.

Mana accidentalchu kanchuqchu sacerdotekunapa qanchis p'unchay consecraciónninku, paykunapa servicionku qallarinanpaq pusaj kaq p'unchaypi, Números qillqapa pusaj kaq capitulonpi huk kaq versículomanta qallarisqanmanta; chayrayku “81” sacerdotekunapa símbolonmi.

Hinaspataqmi Señorqa Moiesta, nispa: Aaronta churiykunatawan pusamuy, p'achakunatapas, hawiy aceite-taq, huchamanta ofrendapaq huk torotapas, iskay carnerokunatapas, mana levaduran t'antakunawan huk canastatapas; llapa huñuysqataq tantachimuy tinkunakuna karpapa punkunkama. Moisesqa Señor kamachisqanman hina ruwarqan; huñuysqataq tantachisqa karqan tinkunakuna karpapa punkunkama. Hinaptinmi Moisesqa huñuysqaman nirqan: Kaymi Señorpa kamachisqan ruwanakunapaq. ...

Qankunapa punkunmantaqa ama llusinkichischu qanchis p'unchawkama, churasqa kasqaykichej p'unchawkunan tukukunankama: imaraykuchus qanchis p'unchawmi pay qankunata churanqa. Kay p'unchaw imayna rurakusqan hina, chayhinallatataj Señor kamachisqa ruranankupaj, qankunapaj pampachana kanapaj. Chayrayku qankuna tiyanqankichis tinkunakuy carpap punkunpi p'unchaw tuta qanchis p'unchaw, Señorpa kamachisqanta waqaychaspa, ama wañunkichischu: ajinatan noqaqa kamachisqa kani. Chaymi Aarónwan churinkunaqa llapa imatapis ruraraqanku Señorpa Moisés nisqanwan kamachikusqanta. Qanchis p'unchawmanta qhepan, pusajñiqin p'unchawpiqa, Moisés wajyarqa Aarón, churinkunata, Israelpa kurajkunatataq; hinaspataq Aarónman nirqa: Huchapaj ofrendapaj huk malta torillota hap'iy, rupachina sacrificiopajtaq huk carnerota, mana ima pantasqayojta, Señorpa ñawpaqenpi hayway. ... Hinaspa Moisés nirqa: Kaymi Señor kamachisqasqa ruranaykichejpaj: hinaspataq Señorpa k'anchaynin rikurimunqankichisman. ... Hinaspa Aarón makinta ayllusman oqarispas bendecirqa, huchapaj ofrendata, rupachina sacrificiota, allinyachina sacrificiokunatawan haywasqanmanta uraykamurqa. Chaymantataq Moiséswan Aarón yaykurqanku tinkunakuy carpaman, hinaspataq llusispanku aylluta bendecirqanku: hinaspataq Señorpa k'anchaynin llapa aylluman rikurirqa. Hinaspataq Señorpa ñawpaqenmanta nina llusimurqa, altar patapi kaq rupachina sacrificiota, wirankunatapas rurarqa: chayta llapa ayllu rikuspanku qaparirqanku, uyankuta urallaman churakuspa. Levítico 8:1–5, 33–36; 9:1, 2, 6, 22–24.

Iskay chunka kimsayoq capítuloqa qillqasqa kachkan llullakuq Levitakunata reqsichispa, cheqaq Levitakuna sellasqa kasqanku p'unchaypi rikuchisqa kaqtin. Mateo qillqapa iskay chunka iskayniyoq capitulon tukukuyninpi mana pipas Jesusmanta aswan tapunayta atirqachuña; chaymanta iskay chunka kimsayoq capitulopi payqa pusaj llakikuykunata churarin, Sanedrínpa probacionnin wisqasqaña kasqanta reqsichispa, hinaspataq ejecutivon juiciota qallariynin

chaypacha kananpaq. Iskay chunka tawanayoq capitulopiqa templota reqsichin judiókunapa wasin hina. Importante-mi capitulokunapi qatipakuyninta rikuyqa.

Mateopa chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskayniyuqkama kapitulukunaqa, Diospa akllasqa llaqtanwan rurasqan pactopa contexto-pi, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa selloswan tukukuynin reqsichin. Palmonipa alpha nisqa chunka hukniyuq kapitulopi simbolismón, hinaspa Paypa omega nisqa iskay chunka iskayniyuq kapitulopi simbolismónpas, kapitulukuna ukhupi willakuyta yapanku.

Iskay chunka kinsa kaqmi allinchanakuymi, Diospa hinantinwan runa kaywan huñunakuy, iskay chunka kinsa yupaywan rikuchisqa hina. Ichaqa chay chunkaqa willakun qura mallkikunaq ejecutivon taripayninmanta, llulla saserdociomanta, llulla levitakunamanta. Llapa saserdoteqa levitam karqa, ichaqa mana llapa levitachu saserdote karqa. Leviq mirayninkunapiqa, Aaronpa yawar miraynillan saserdociopaq allinchasqa karqa. Bibliam riqsichin levitakuna iskay chunka phisqayoq watapi llamk'ayta qallarinkuta, ichaqa Kohatpa churinkuna kimsa chunka watapi llamk'anankuta.

Hinaspanmi Señorqa Moisesmanpas Aaronmanpas rimarqan, nispá: Leviq churinkunamanta Kohatpa churinkunata yupaychaychis ayllunkunaman hina, taytankupa wasinkunaman hina, kimsa chunka watayuqmanta pichqa chunka watayukkama, llapallan ejército llamk'ayman yaykuqkunata, huñunakuy tabernáculopi llamk'anankupa. Números 4:1-3.

Yupay “30” nisqaqa rikuchin sacerdotekunata Kohatpa yawar mirayninpi kaqkunata, payqa Levípa churin karqa, hinaspa Kohatpa churinmi karqa Amram, paytaq Aarónpa taytan karqa. Leví nin “Diosman watasqa utaq hukllachasqa.” Kohat nin “Paypa qayllanpi tantasqa.” Amram nin “hoqarisqa runakuna,” hinaspa Aarón nin “k'anchay apaq utaq hoqarisqa chawpichaq.” Llapan kuskapi, paykuna qawachinku huk puriyta Puka Lamar qochamanta Sinaíman, chayhina qawachispa Dioswan pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq rimanakuyninta, paykunaqa runa templom kanku, diosmanta templo wan hukllachakuq; Cristo iskay kutita makin mast'arispán puchuq llaqtanta huñun Santuarioman, chaypitaq payqa paykunata hoqarin hinaspa hatunchan, Hanaq Sacerdote Hatunwan k'anchachisqa kashaqtinku, imaynan Shadrach, Meshach, Abednego-ta k'anchachirqan hinata.

“30” yupayqa sacerdotekunapaq wakichikuy pacha kasqanta rikuchin, chaymanta 25, Levita runakunapa watan hina, 30-man churana, sutin sutinta hina, imaraykuchus llapa sacerdoteqa Levita karqan, ichaqa mana llapa Levitaqa sacerdotechu karqan. Kimsa chunkaqa wakichikuy pachata rikuchin, chaymi 1989 watapi qallarikurqan, tukuyta pacha chaypi, hinaspata Estados Unidos llaqtapi domingo kamachiypi tukukun. Iskay chunka phisqaqa, Levita runakunapa unanchaqqin hina, iskay kastakuna chawpipi t'aqakuy unanchaqpasmi, sacerdotekunawan tupachisqaqa t'aqakuyta reqsichin. Iskay chunka phisqaqa domingo kamachiypi Levita runakunatawan llulla Levita runakunata t'aqayta señalaykun, hinaspata chiqap sacerdotekunamanta chiqap Levita runakunamanta rimakuspaqa huk sapa kayta rurallantaqmi, ichaqa mana millay t'aqakuychu, imaynatachus llulla Levita runakunawan kasqan hina.

Qohatqa karqa Levípa kimsa hatun rak'inkunamanta hukninmi karqan (Gersónwan, Merariwan kуска). Sacerdotalkunaq mirayninqa sut'inchasqa hamurqan Qohatpa miraynin Aarón nisqamanta. Aarónqa Levímanta tawa ñiqin miraypa mirayninmi, sacerdotal atiynintaq kay Qohatpa rak'in ukhupi qharikuna mirayninllapamantaqmi hark'asqa karqan. Qohatkunaqa llapanku (Qohatpa llapa mirayninkuna) aswan santu kaq imaymanakunata apaypaq hatun yupaychasqa kanku, ichaqa Aarónpa mirayninllam altarpipi hinaspa santuario ukhupi sacerdotalkunaq rurayninkunata cheqaqtapuni ruranankupaq atiq karqan. Aarónqa Joelpa “machu qharikuna” nisqanwan, utaq Ezequiel pusaq ñiqin capítulo ukhupi intiyman k'umuykakuq “ñawpa qharikuna” nisqanwan kkillan tawa ñiqin miraytam rikuchin.

24 muyuriyoq mitakuna (rakiykuna) sacerdotekunapaq —hinallataq mana sacerdotekuna levitakunapaq yanapakuy llamk'ayninkupi, takiqkuna hinataq punku waqaychaqkuna hina— Rey Davidpa kamachisqanmi karqa. Davidqa Aaronpa mirayninkunata 24 muyuriyoq rakikuna-man rakirqan mitapi llamk'anankupaq (1 Crónicas 24:1–19). Davidqa, sacerdotekuna Zadocwan (Eleazarp aypi linuyninmanta) Ahimelecwanpas (Itamarp aypi linuyninmanta) yanapasqa, paykunata 24 huñukuykunaman rakirqan (16 Eleazarp aswan hatun ayllunmanta, 8 Itamarp ayllunmanta). Surtikuna wisch'usqa karqan llamk'aypa ñawpaqninmanta qhipaqninman ordennin yachanapaq.

Sapa kursoqa huk semanata servirqan (Sábadomanta Sábadokama), watapi iskay kuti, hinallataq llapa kursokuna kuskallaña servirqanku hatun fiestakuna p'unchaykunapi (Pascua, Pentecostés, Tabernáculos). Davidqa chay hinallataq mana sacerdotekuna levitakunatapas 24 kursoman rakirqan takinapaq, punku waqaychanapaq, huk kaq llamk'anakunapaqpas (1 Crónicas 23–26). Kay sistemaqa Salomónpa urasninpi churakusqa karqan (2 Crónicas 8:14), hinaspataq Iskay Templo pacha tukuy tiempopi qatiqllaspa purirqan. Juan Bautistaq taytan Zacaríasqa Abíaspa kursonpi karqan—Lucas 1:5; 1 Crónicas 24:10. Sacerdotekunaq 24 kursokunaq ordenninqa suertemanta akllasqa karqan, hinaspataq Zacaríasqa Abíaspa kursonpi karqan; paymi iskay chunka tawa kursokunamanta “pusaj kaq” kursota rikuchirqan. Zacarías sutinqa nin “Dios yuyarin,” hinaspataq taytanpa sutin Abías nin “Diosqa ñuqa taytaymi.”

Hanaqpachapi kaq Taytaqa yuyarirqan Mesíaspaq ñanta waqichananpaq huk willakuqta hatarichinanpaq simisqanta. Ichaqa Zacariaspas domingo kamachimanmi tupaqchakun, chaypim samana p'unchayqa—runakuna wiñaypaq yuyarinankupaq kaq p'unchay—qhipa pruebayman tukupun. Zacariasqa sacerdotem sut'inchán, Abíasanta kaq mit'api, mayqinchus “pusaqniyuq” mit'a nisqa. Zacariasqa angelpa willasqanta mana creenchi, chayraykun upalla tukusqa, churin Juan paqarinankama. Juan paqariptin Zacariasqa Juanpa sutinmanta rimanakuyman haykun, hinaptinmi rimarin. Qhipa p'unchaykunapi profético rimariyqa Estados Unidos dragón hina rimarisqanmi.

Hinaspan p'unchawqa chayamuspan, wamrata circuncidanapaq hamurqanku; hinaspan suticharqanku Zacarías, taytanpa sutinta qatispa. Ichaqa maman kutichispa nirqan: Mana chaychu; aswanqa Juan sutiyoq kanqa. Hinaspan paykuna nirqanku: Mana mayqenniyoq aylluykimantapas kay sutiyoqqa kanchu. Chaymi taytanman señasta ruraraqkanku, imayna sutichayta munasqanta yachanankupaq. Hinaspan pay qillqanapaq tablata mañakuspa

qillqarqan, nispa: Sutinqa Juanmi. Chaytaqa llapankum admirakurqanku. Chay ratolla simin kicharisqa karqan, qallunpas paskarisqa, rimarqan, Diosnintataq hatuncharqan. Lucas 1:59–64.

Juan Bautistaqa Abíasqa pusaj kaq mit’a sacerdotalmanta kasharqa, taytan hinallataq. Juanpa circuncisiónninpi, pusaq kaq punchawpi sutin tikrasqa karqa. Juan Bautistaqa chaykunata rikch’achin, mayqenkunachus sacerdotekuna kanku, tawa ñiqin miraymanta, Dioswan pactopi kashaqkuna, paymi sutinkuta tikran (Laodiceamanta Filadelfiaman), pactopa señalinwan sellaspa, Estados Unidos dragón hina rimaptin.

Ñuqanchikqa Diospa templonmi kanchik. Templomanta rimak proféticokunaqa sapa qhari warmimanmi rimashan, chay hinallataq llapa huñusqa runakunamanpas; Diospa iglesianqa templopas kashanmi. Chaymantapas, hanaq pacha templopas kanmi, Señorpa templontaqa Cristom kinsachin. Paymi cimientota churaykun, paymi templopa patanman tukuchiq rumi churan. “25” yupaypa simbólo kasqanman hinaqa, 25 yupayqa Levitakunata rikuchin, paykunaga Malakías libro kimsa kaq capitulopi llulla Levita-kunamanta pichasqa (rakisqa) kanku, chay kikillan pasajemantaq ch’uyachasqapas kanku. Ezequiel libro 40-manta 48-kama capitulokunapiqa huk simbólico templo ancha sut’intawan willasqa kashan. Kawsay unuqa chay templomantam lloqsispa hallp’ata junt’an.

Admirablemi chay ruwayqa, Diospa kamachisqan, paypa serviqninkunawan hunt’achinanpaq, sutin hatunchasqa kanampaq. Diosqa Joséta Egipto llaqtapaq kawsaypa pukyuta ruwaran. Joséwanmi chay llapa runakunapa kawsaynin waqaychasqa karqan. Danielwanmi Diosqa Babiloniapi llapa yachaq runakunapa kawsayninta salvarqan. Kay qispichikuykunataq yachachiy rikch’achiy hina karqan; runakunamanmi sut’incharqan Josépa hinaspa Danielpa yupaychasqan Dioswan huñunakusqankumanta haykuq espiritu bendicionkunata. Chay hinallataq kunan p’unchaykunapipas Diosqa munan llaqtamasinpa nisqa kay pachaman bendicionkunata apamuyta. Sapa llank’aqmi, sonqonpi Cristo tiyasaq, sapa pimi munan munakuyninta kay pachaman rikuchiya, Dioswan kuska llank’aq runam, runa kaypa allinchananpaq. Imaynan Salvadormanta hukkunaman qunanpaq graciata chaskin, chay hinam llapa kayninmanta espiritu kawsaypa mayu lloqsimun. Cristoqa hamuran Hatun Hampiq hina, huchaqa runa ayllupi rurasqan ch’akikunata hampinanpaq; hinaspa paypa Espiritun, serviqninkunawan llank’aspa, huchawan onqosqa, ñak’arisqa runakunaman qun atiyiniyuq hampiy kallpata, cuerpopaqpas almapaqpas allin ruwayniyuqta. “Chay p’unchaypi,” nispa qelqa nin, “Davidpa wasinpaq hinaspa Jerusalén llaqtapi tiyaqkunapaqmi kichasqa pukyu kanqa, huchapaq hinaspa mapakuypaq.” Zacarías 13:1. Kay pukyuqa yakunkunapiqa hampiy atiyininkuna kanku, cuerpopa hinaspa espiritupa onqoyininkunata allinyachinankupaq.

“Kay pukyumanta lloqsimun Ezequielpa rikuyñinpi qhawasqa atiyiniyuq mayu. ‘Kay yakuqkuna lloqsimunku inti lloqsimuy lado suyuman, uraykunku chunya pampaman, hinaspataq yaykunku qochaman; chay qochaman apasqa kaspankutaq, yakukuna hampisqa kanqaku. Hinaspa pasakunqa, tukuy kawsak, kuyuq, maykamanpas mayukuna chayamusqanman, kawsanqa... Mayu patapi, kay ladopipas wak ladopipas, wiñanqaku tukuy mikhunapaq sachakuna; rapranku mana ch’akinqachu, nitaq rurunku tukukunqachu: killa-killamusuq ruruta qonqa, santuario-manta yakunku lloqsimusqanrayku; ruruntaq kanqa mikhunapaq, raprantaq hampipa.’ Ezequiel 47:8–12.” Testimonies, volumen 6, 227.

Ezequielpa templanqa aswan hatun yachachikuq profetik simbulismom, hinaspan Juanman kamachisqa karqan Apocalipsis chunka hukniyuq kapitulopi templota tupunanpaq, ichaqa patio nisqata saqenampaq. Chayta kikillan Ezequielpa templanman ruraptinchikqa, tarinchikmi iskay aswan rikurisqa yupaykunata templo tupukunapi, sacerdocio nisqata sut'inchanku. 50 codos nisqa yupaymi aswan rikurisqa, hinaspan chunka huk kuti kutichisqa kachkan sapa punku komplejopa llapan suniynin hina (Ezequiel 40:15, 21, 25, 29, 33, 36, hukkunapas). 50 nisqaqa wakin muro hinaspa cámara nisqakunapa suniyninkunapipas llamk'achisqa kachkan (42:7–8). Chaymi hawapi punkumanta ukhu punkukama hunt'asqa punku purinata qhawanachin.

25 codo nisqaqa sut'i iskay kaq aswan reqsisqa medida kashan. Chunka kutita kutichisqa kashan punku huñukunakunapa anchon hina, llamp'uynin hinapas (Ezequiel 40:13, 21, 25, 29, 30, 33, 36). Tinkuchisqa kaspas, 50 hinallataq 25wan kуска, suqta hatun punkukunapaq sapa kuti 50 por 25 nisqa rectángulo rikch'aq patrónkunata ruwanku. Kay 50 por 25 yanapayninqa uku cheqakunaman yaykuq punkukunapa arquitectónica willakuyninta kamachin. Templopa wasinpi kikinpiqa manam huk parchu kanan hina sistemática frecuenciayuq kutichisqa kashan.

Levita runakunaqa ruwanakuyma yaykurqanku 25 watayuq kaspa (Números 8:24: “iskay chunka phisqayuq watamanta wichayman yaykunqaku llamk'anankupaq serviciopi”). 50 watakama servirqanku (Números 4:3, 39, 43; 8:25: “phisqa chunka watakama”). Chayqa cheqaqtamin 25 wata activo servicio karqanman ($50 - 25 = 25$).

Chhaynaqa, Levita runakunaq servicionninpa iskay chunka phisqa watakunaq unaychasqanmi chiqanta rikuchikun iskay chunka phisqayoq, pichqa chunka codo tupuyninkunapi, chaykunataq temploq punkunkunatawan wasinpa sayayninta kamachin—kikin chay lugarpi, maypicha Levita runakuna serviq karqanku. Ezequielpa templanpa hatun tupuyninkuna, chayri, atipaq iglesiaq templanwan pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa templanwan, arkitekturana hina wakichisqan kanku kikin chay templopi maypicha paykuna serviq kanan karqa; HINALLATAQ, tawa chunka suqta cromosomakunaqa sayarichisqa kanku kikin chay templopi maypicha Diospa llaqtan serviq kanan kachkan. Palmoniqa firmaninta churaykurqan sapa runaq templanmanpas, hinallataq huñusqa cuerpopa templanmanpas, chaymi Paypa novianna kanqa.

Kay sutinchiskun kay qillqapi qatiq artículo nisqapi.

“Responsabilidadpi kaqkunaqa manan tikrakunanichu kay pachaq kikillanmanta kusion, qhapaq kayman waqllasqa kamachiykunaman; manan chayta atinkuchu; hinallataq atiykuman chaypas, Cristopa hinalla kamachiykunaqa mana saqinkumanchu. Achka yachachiyta qonam tiyan. ‘Pitataq Pay yachachinqa yachayta? pitataq hamut'achinqa yachachiyta? ñuñumanta qispisqakunata, chuchumanta hurqusqakunata. Kamachiyqa kanan tiyan kamachiy patapi, kamachiy patapi; siqi patapi siqi, siqi patapi siqi; kaypi aslla, chaypi aslla.’ Chay hinaqa Señorpa siminpa pacienciawan wawakunaman apamusqa kanan, tayta-mamakuna Diospa siminta creenakunaq ñawpaqenpi wiñaypaq churakusqa. ‘Simi qhellisqawan huk simipi kay llaqtaman rimarinqa. Paykunaman nirqan: Kaymi samay, chaywan sayk'usqakunata samarichinki; kaymi musuqchayqa; ichaqa manan uyariyta munarqankuchu. Chayrayku Señorpa siminpa paykunapaq karqan kamachiy patapi kamachiy, kamachiy patapi kamachiy; siqi patapi siqi, siqi patapi siqi; kaypi aslla, chaypi aslla; ripunankupaq, qhepaman

urmanankupaq, p'akisqa kananpaq, toqllasqa kananpaq, hapisqa kananpaq.'
Imarayku?—imaraykuchus mana kasukurqankuchu Señorpa simin paykunaman hamusqanta."

"Kayqa nin: mana yachachisqa kasqankumanta, ichaqa kikinkupa yachayninta munakuspa waqaychasqanku, hinaspa kikinkupa yuyaykuna hina llamk'anankupaq akllasqanku. Señorqa paykunaman kay pruebata qon, paypa yuyaychasqanman hina sayarinankupaq hinaspa paypa yachachikuyninta qatipakunankupaq utaq mana chaskispa kikinkupa yuyaykuna hina ruwanankupaq; chaymantaqa Señorqa paykunata saqenqa mana pantay atina rurayninkumanta paqarimuq chiqap ruwayninqa hamunankama. Llapa ñanninchiskunapi, Diosman llapa servicioninchiskunapi, Payqa rimawanchis: 'Sonqoykita qoykuway.' Diosqa munan kasukuq, yachachikuyta chaskiq espirituta. Mañakuymán allin kayninta qomuqqa kaymi: munakuq, kasukuq sonqomanta samasqa kasqan."

"Diosqaqa runankunamanta wakin imakunata mañan; paykuna ninku chayqa, Kay ruwayta ruwanaypaq sonqoyta manam qoykusaqchu, Señorqa saqin paykunaqa sut'inchasqa yachayniyoq k'askachakusqanman hina purinankupaq, hanaq pacha yachaymanta mana kaptin, kay qillqasqa simi [Isaías 28:13] hunt'akunan kama. Manam niynaykichu, Señorpa pusakuyninta qatikusaq huk t'aqllaman chayamunaykama, chayqa noqapa yuyayniywan allin tinkusqanman hina, chaymantataq kikiyki yuyaynikikunata sinchita hap'ipakuspalla, Señorpa rikch'ayninman hina mana rurachikuyta munaspayki. Tapukuy kayta kasun: ¿Kaychu Señorpa munaynin? mana: ¿Kaychu —pa rimaynin utaq yuyaynin?" Testimonies to Ministers, 419.